

PODATKI GEODETSKE UPRAVE REPUBLIKE SLOVENIJE IN ZEMLJIŠKE KNJIGE NA SVETOVNEM SPLETU

ELECTRONIC ACCESS TO WEB DATA SERVICES OF SLOVENIAN STATE
SURVEYING SERVICE AND LAND REGISTRY

Joc Triglav

UDK: 004.6:004.738.5:347.235:528

POVZETEK

V članku so opisani načini elektronskega vpogleda in dostopa do podatkov slovenske državne geodetske službe in zemljiške knjige na svetovnem spletu. Članek zaključuje opis pričakovanih prihodnjih smeri razvoja slovenske državne geodetske službe na področju geodetskih podatkov in iniciative evropske komisije za infrastrukturo prostorskih podatkov INSPIRE.

Klasifikacija prispevka po COBISS-u: 1.04

ABSTRACT

Electronic access to web data services of Slovenian state surveying service and land registry are described in detail. At the end, the expected future development of the Slovenian state surveying service in the field of geodetic/surveying data is outlined and the EU commission initiative Infrastructure for Spatial Information in Europe – INSPIRE is introduced.

KLJUČNE BESEDE

geodetski podatki, državna geodetska služba, zemljiška knjiga, digitalni podatki, elektronski vpogled, INSPIRE.

KEY WORDS

geodetic/surveying data, state surveying service, land registry, digital data, electronic access, INSPIRE.

1 UVOD

Geodetska uprava Republike Slovenije opravlja naloge državne geodetske službe in je med drugim pristojna za vzpostavitev, vodenje in vzdrževanje zbirk geodetskih podatkov, ki se vodijo in vzdržujejo v različnih oblikah, kot so evidence, katastri, registri, načrti in karte.

Geodetska uprava Republike Slovenije je zadolžena tudi za izdajanje podatkov, ki združuje različne procese, kot so hranjenje podatkov, priprava podatkov s prilagoditvijo uporabnikovim zahtevam ter končno samo posredovanje podatkov uporabniku. Še pred nekaj leti so večino izdanih podatkov Geodetske uprave Republike Slovenije predstavljali podatki v analogni obliki, danes pa je velika večina izdanih podatkov v digitalni obliki. Poleg tiskanih topografskih kart in načrtov večino podatkov, ki se še izdajajo v analogni obliki, predstavljajo različna potrdila iz evidenc Geodetske uprave Republike Slovenije.

Vsi podatki, o katerih Geodetska uprava Republike Slovenije izdaja potrdila, se sicer vodijo in vzdržujejo v digitalni obliki, iz objektivnih razlogov pa je trenutno še prevladujoči način izdajanja potrdil v analogni obliki. Vendar od leta 2002 izdajanje potrdil v analogni obliki postopoma nadomešča neposredni dostop do podatkov, ki je opredeljen v Uredbi o tarifah za izdajanje geodetskih podatkov (Ur. l. RS, št. 60/2002, 116/2003, 45/2004) in v Pravilniku o pogojih in načinu računalniškega dostopa do podatkov zemljiškega katastra, katastra stavb in registra prostorskih enot (Ur. l. RS, št. 74/2002).

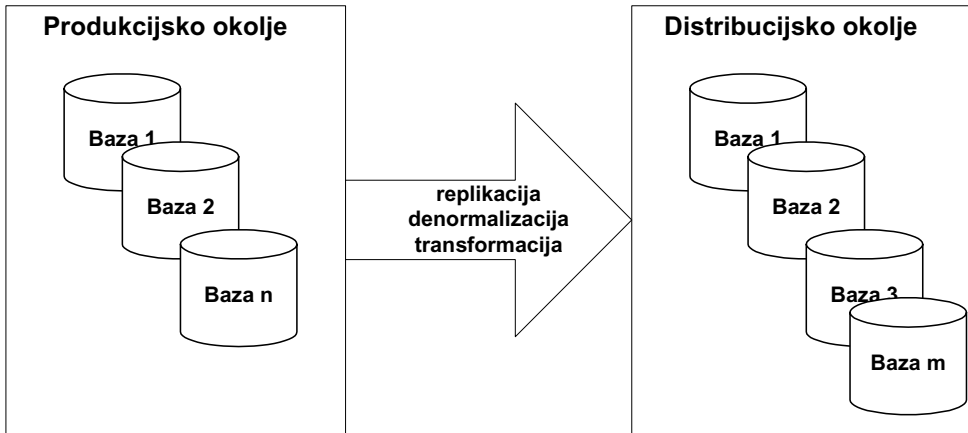
Ker se procesi in cilji pri izdajanju podatkov ter vodenju in vzdrževanju razlikujejo, se je pojavila potreba po drugačni organiziranosti podatkov za podporo postopkom njihovega izdajanja. V nadaljevanju članka so na kratko predstavljena pravila izdajanja in možnosti dostopa do podatkov na svetovnem spletu. Predstavljen je dostop do:

- geodetskih podatkov preko portala Geodetske uprave Republike Slovenije <http://prostor.gov.si>,
- do podatkov zemljiške knjige preko portala Vrhovnega sodišča Republike Slovenije <http://portal.sodisce.si/vpogledi/zk.portal> in
- do podatkov brezplačnega vpogledovalnika v zbirke geodetskih podatkov na spletni strani Geodetske uprave Republike Slovenije http://www.gu.gov.si/gu/aplik/pgp/intro_pgp.asp.

2 GEODETSKI PODATKI GEODETSKE UPRAVE REPUBLIKE SLOVENIJE NA SVETOVNEM SPLETU

Praktično vsi geodetski podatki Geodetske uprave Republike Slovenije so že v digitalni obliki. Zato je razumljivo, da je cilj Geodetske uprave Republike Slovenije, da te podatke svojim uporabnikom ponudi na enostaven način – to je s pomočjo svetovnega spleta. Računalniški dostop do geodetskih podatkov je namenjen uporabi geodetskih podatkov v upravnih postopkih ter poslovnim in informativnim potrebam ustanov javne uprave, pravnih oseb in prebivalcev. Pogoje in tarife za tak dostop in uporabo geodetskih podatkov določata Uredba o tarifah za izdajanje geodetskih podatkov in Pravilnik o pogojih in načinu računalniškega dostopa do podatkov zemljiškega katastra, katastra stavb in registra prostorskih enot.

Opisni in grafični geodetski podatki so organizirani v t. i. produkcijskem okolju, ki je namenjeno predvsem dnevni vzdrževanju podatkov in izvajanju postopkov geodetske službe. To poteka preko produkcijskih baz, ki hkrati z aplikativno podporo, postopki vzdrževanja, strojno opremo tvorijo produkcijsko okolje. Ker se procesi in cilji pri izdajanju podatkov ter vodenju in vzdrževanju razlikujejo, se je pojavila potreba po drugačni organiziranosti podatkov za podporo postopkom njihovega izdajanja. V ta namen je Geodetska uprava Republike Slovenije v sodelovanju s Centrom Vlade RS za informatiko (njegove naloge prevzema Direktorat za e-upravo in upravne procese pri Ministrstvu za javno upravo) vzpostavila okolje za dostop in posredovanje podatkov. To je sestavljeno iz baz podatkov, ki so v predvsem namenjene hranjenju podatkov za potrebe izdajanja in pripravo podatkov v skladu z željami oziroma potrebami uporabnikov. Istočasno okolje za dostop in posredovanje podatkov vsebuje tudi razno programsko in strojno opremo ter mehanizme za tekoče vzdrževanje baz s podatki iz produkcijskega okolja.

Slika 1: Podatki za izdajo podatkov so pripravljeni v okolju za dostop in posredovanje podatkov (tj. distribucijsko okolje).

2.1 Dostop do sistema za registrirane uporabnike

Sistem za neposredni dostop do podatkov geodetske službe (PREG-moduli) je dostopen preko portala Geodetske uprave Republike Slovenije na naslovu <http://prostor.gov.si>. Uporabnik postane registrirani uporabnik tako, da pridobi naslednja dovoljenja oz. izpolni naslednje pogoje:

- **Dovoljenje** za uporabo geodetskih podatkov in računalniškega programa za vpogled v podatke – uporabnik ga pridobi s podpisom pogodbe med uporabnikom in Geodetsko upravo Republike Slovenije, pripravljene na podlagi zahtevka, ki ga uporabnik posreduje na Geodetski inštitut Slovenije.
- **Dovolilnica za računalniški program** – Dovolilnica je potrebna samo za vpogled v podatke zemljiškega katastra, katastra stavb in registra prostorskih enot ter se pridobi v okviru organizacije (organizacija lahko pridobi tudi več dovolilnic). Pogoji za pridobitev dovolilnice so računalniški program z licenco, obvezno opravljeno izobraževanje za eno osebo v organizaciji in z zakonom opredeljena pravica za vpogled na podlagi osebnih podatkov (če bo uporabnik dostopal do osebnih podatkov). Dovolilnica je izdana na ime organizacije in velja za vse osebe iz te organizacije, ki želijo dostopati do podatkov. Dovolilnico organizaciji izda Geodetski inštitut Slovenije. V skladu z 82. členom Zakona o evidentiranju nepremičnin, državne meje in prostorskih enot (ZENDMPE – Ur. l. RS, št. 52/2000) imajo geodetska podjetja z dovoljenjem za opravljanje geodetskih storitev in notarji pravico, da računalniško pridobivajo podatke iz zemljiškega katastra, katastra stavb oziroma registra prostorskih enot pod pogoji in na način, ki so določeni s Pravilnikom o pogojih in načinu računalniškega dostopa do podatkov zemljiškega katastra, katastra stavb in registra prostorskih enot, in po tarifi, ki je določena v Uredbi o tarifah za izdajanje geodetskih podatkov. 82. člen ZENDMPE določa tudi spodaj navedene ostale kategorije uporabnikov in njihove pogoje za računalniški dostop. Kadar tako določa zakon, imajo pravico do računalniškega dostopa tudi državni organi, organi

lokalnih skupnosti, nosilci javnih pooblastil in drugi. Računalniška povezava je tehnično izvedena tako, da uporabniki podatkov zemljiškega katastra in katastra stavb lahko iščejo podatke le po identifikacijskih oznakah in po legi zemljišča ali stavbe, in da ni omogočen vpogled v podatek o enotni matični številki občana, razen za subjekte, ki jim zakon posebej dopušča vpogled. Subjektom, ki imajo po zakonu pravico pridobiti podatek o tem, katere parcele, stavbe oziroma dele stavb ima v lasti posamezna fizična ali pravna oseba, se omogoči računalniška pridobitev tega podatka, vendar tako, da se vpogled in namen vpogleda evidentira. Geodetska uprava omogoča računalniški dostop do podatkov zemljiškega katastra in katastra stavb pod določenimi pogoji tudi tretjim osebam, vendar le, če so vzpostavljene tehnične možnosti, da se prepreči dostop do podatkov, ki bi bil v neskladju z zakonom ZENDMPE.

- **Digitalno potrdilo**, ki ga izdajata overitelja digitalnih potrdil SIGOV-CA in SIGEN-CA. SIGOV-CA (angl. Slovenian Governmental Certification Authority) je izdajatelj kvalificiranih digitalnih potrdil overitelja na Centru Vlade RS za informatiko za institucije javne uprave. Potrdila izdajatelja SIGOV-CA so kvalificirana digitalna potrdila, za katera velja najvišja stopnja varovanja in načela t. i. močne enkripcije, overitelj pa deluje v skladu z Zakonom o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu – uradno prečiščeno besedilo /ZEPEP-UPB1/ (Ur. l. RS, št. 98/2004), Uredbo o pogojih za elektronsko poslovanje in elektronsko podpisovanje (Ur. l. RS, št. 77/2000, 2/2001) in Politiko delovanja SIGOV-CA. SIGEN-CA (angl. Slovenian General Certification Authority) je izdajatelj kvalificiranih digitalnih potrdil overitelja na Centru Vlade RS za informatiko za pravne in fizične osebe, ki so registrirane za opravljanje dejavnosti, ter ostale fizične osebe. Overitelj deluje v skladu z zgoraj navedenim zakonom in uredbo ter Politiko delovanja SIGEN-CA.

- **Uporabniško ime in geslo** – Uporabniško ime in geslo sta določena in nadzorovana preko sistema za Razvid pravic do aplikativnih sistemov (RPAS), ki je del vsebine celotne baze registrov, za koordinacijo katere je Vlada Republike Slovenije zadolžila Službo vlade za zakonodajo skupaj s Službo vlade za evropske zadeve in Centrom Vlade RS za informatiko. Pri dostopu do sistema je ključnega pomena sistem RPAS. Z njegovo pomočjo je uporabnikom, združenim v uporabniške skupine, natančno določen – omejen – nivo dostopa do modulov povpraševanj in podatkov.

Sistem za neposredni dostop je namenjen predvsem podpori procesom in odločanju uporabnikom:

- državne uprave (upravne enote, ministrstva ...),
- pooblaščenih izvajalcev geodetskih storitev,
- javnim službam (na državni in lokalni ravni),
- drugim komercialnim in nekomercialnim uporabnikom.

Za postopek registracije uporabnikov je pristojen Geodetski inštitut Slovenije.

V nadaljevanju je v preglednici 1 podan seznam izdelkov, ki so dostopni registriranim uporabnikom preko povpraševanj v posameznih sklopih.

Sklop	Povpraševanje	Izdelek
Zemljiški kataster	Iskanje po parceli	Opisni podatki o parceli
		Seznam sosednjih parcel
		Seznam elaboratov na parceli
		Seznam zemljiškokatastrskih točk na parceli
		Seznam stavb na parceli
	Grafični prikaz parcele	
	Iskanje po lastniku	Podatki o lastninskem listu
	Iskanje po posestnem listu	Podatki o posestnem listu
	Iskanje po zemljiškknjižnem vložku	Seznam posestni listov na zemljiškknjižnem vložku
		Seznam parcel na zemljiškknjižnem vložku
	Iskanje po zemljiškokatastrski točki	Podatki o zemljiškokatastrski točki
Grafični prikaz zemljiškokatastrske točke		
Iskanje po elaboratu	Podatki o elaboratu	
	Seznam zemljiškokatastrskih točk na elaboratu	
	Seznam parcel na elaboratu	
Geodetske točke	Iskanje po položajni geodetski točki	Podatki o položajni geodetski točki
		Topografija
		Grafični prikaz položajne geodetske točke
	Iskanje po višinski geodetski točki	Podatki o višinski geodetski točki
		Topografija
Grafični prikaz višinske geodetske točke		
Kataster stavb	Iskanje po stavbi	Podatki o naslovu stavbe
		Podatki o stavbi in njenih delih
		Seznam parcel pod stavbo
		Seznam postopkov na stavbi
	Grafični prikaz stavbe	
	Iskanje po postopku v okviru KO	Podatki o postopku v okviru KO
Iskanje po postopku v okviru OGU	Podatki o postopku v okviru OGU	
Register prostorskih enot	Iskanje po naslovu	Podatki o naslovu
		Seznam stavb na naslovu
		Seznam parcel na naslovu
		Grafični prikaz naslova
	Iskanje po upravni enoti	Podatki o upravni enoti
		Seznam občin v upravni enoti
		Grafični prikaz upravne enote
	Iskanje po občini	Podatki o občini
		Seznam naselij v občini
		Grafični prikaz občine
	Iskanje po naselju	Podatki o naselju
		Seznam ulic v naselju
		Grafični prikaz naselja
Iskanje po ulici	Podatki o ulici	
	Seznam hišnih števil v ulici	

Preglednica 1: Seznam sklopov, povpraševanj in dostopnih izdelkov za registrirane uporabnike.

2.1.1 Stroški registriranega uporabnika za dostop do podatkov in vpogledovanje

V spodnji preglednici 2 so navedeni stroški, kot jih določata Uredba o tarifah za izdajanje geodetskih podatkov in Pravilnik o pogojih in načinu računalniškega dostopa do podatkov zemljiškega katastra, katastra stavb in registra prostorskih enot. Vrednost točke je trenutno 1,07 SIT, DDV pa je 20 %.

Vrsta postopka oz. vpogledovanja podatkov	Število točk	SIT (z DDV)
Stroški po Uredbi – letna nadomestila za vpogled		
- opisni podatki registra prostorskih enot	3.532,80	4.536,12
- grafični podatki registra prostorskih enot	4.600,00	5.906,40
- opisni podatki o parceli	4.416,00	5.670,14
- podatki o lastniku parcele	3.312,00	4.252,61
- grafični podatki o parceli	9.568,00	12.285,31
- ostali podatki zemljiškega katastra (ZK-točke, elaborati)	3.374,10	4.332,34
- opisni podatki o stavbi	7.360,00	9.450,34
- podatki o lastniku dela stavbe	3.312,00	4.252,61
- grafični podatki o stavbi	8.832,00	11.340,29
Skupaj po uredbi	48.306,90	62.026,06
Stroški po Pravilniku		
Izdaja dovolilnice za računalniški dostop do podatkov		
Izdaja dovolilnice: pregled vloge in izpolnjevanja pogojev	4.950	6355,80
Evidentiranje sprememb podatkov, ki vplivajo na spremembo dovolilnice in izdaja nove dovolilnice	2.725	3498,90
Usposabljanje za uporabo podatkov		
Za eno uro usposabljanja za eno do deset oseb	46.500	59.706,00
Za eno uro usposabljanja za več kot deset oseb – za vsako osebo	3.950	5071,80

Preglednica 2: Stroški registriranega uporabnika za dostop do podatkov in vpogledovanje.

2.2 Javni in osebni vpogled v podatke o nepremičninah

Od 25. 8. 2004 je poleg opisanega vpogleda v podatke za registrirane uporabnike na spletnih straneh portala <http://prostor.gov.si> omogočen tudi javni vpogled v podatke o nepremičninah in vpogled v podatke o nepremičninah v lasti posamezne osebe. Javni vpogled je plačljiva storitev. Zanj spletno potrdilo ni potrebno in je plačljiv z E-moneto. Osebni vpogled pa je brezplačna storitev, vendar zanj uporabnik potrebuje ustrezno digitalno spletno potrdilo SIGEN-CA ali SIGOV-CA, ki se glasi na fizično osebo.

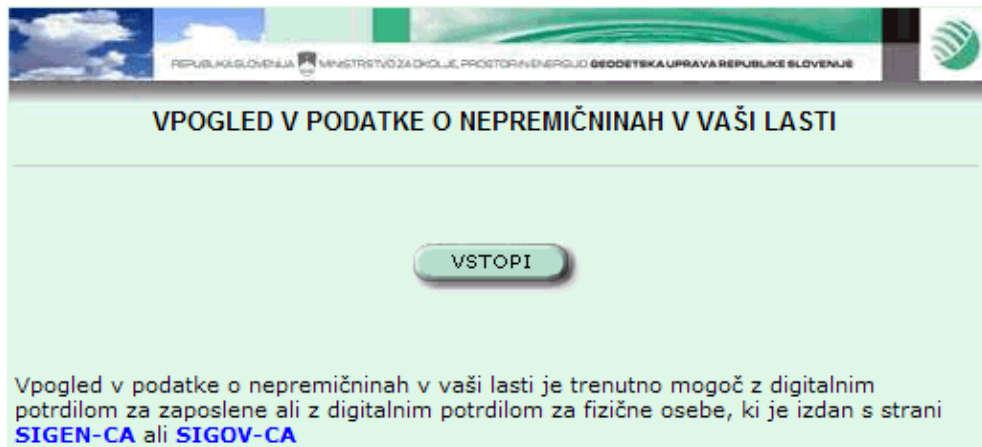
Vsi potrebni obrazci so uporabnikom dostopni na spletnih straneh portala <http://prostor.gov.si>, v Geoinformacijskem centru Geodetske uprave Republike Slovenije ali na spletnih straneh Geodetske uprave Republike Slovenije in Geodetskega inštituta Slovenije, kjer uporabnik pridobi tudi vse druge potrebne informacije o splošnih pogojih uporabe, pogojih uporabe geodetskih podatkov in dodatnih pogojih za javni vpogled v geodetske podatke.

Projekt je Geodetska uprava Republike Slovenije izvedla v sodelovanju s Centrom Vlade RS za informatiko in Geodetskim inštitutom Slovenije.

V nadaljevanju sta oba načina vpogleda v podatke o nepremičninah ponazorjena z nekaj slikovnimi primeri. Primer vpogleda v podatke o nepremičninah v lasti posamezne osebe ne prikazuje podatkov resnične osebe ali resnične parcele. Primer javnega vpogleda pa prikazuje podatke o isti parceli, kot je kasneje uporabljena tudi pri prikazu elektronskega dostopa do zemljiške knjige.

Slika 2: Vstopna stran portala <http://prostor.gov.si>.

Slika 3: Vstopno okno osebnega vpogleda v podatke o nepremičninah.

Seznam nepremičnin vodenih v zemljiškem katastru in katastru stavb v vaši lasti
Uradni podatki o lastnikih so vodeni v zemljiški knjigi

Podatki o lastniku:

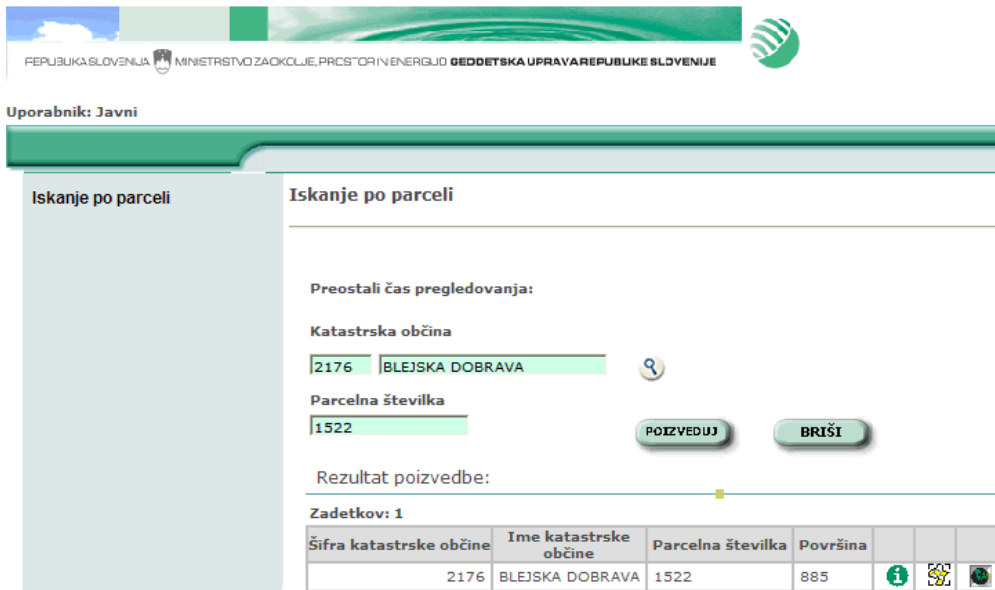
Priimek in ime/Naziv	Naslov	Datum rojstva/MŠ
JANEZ ZENAJ	MURSKA SOBOTA, CVETNA ULICA 22	29.02.1902

Seznam parcel:

Šifra katastrske občine	Ime katastrske občine	Parcela		
105	MURSKA SOBOTA	2944		

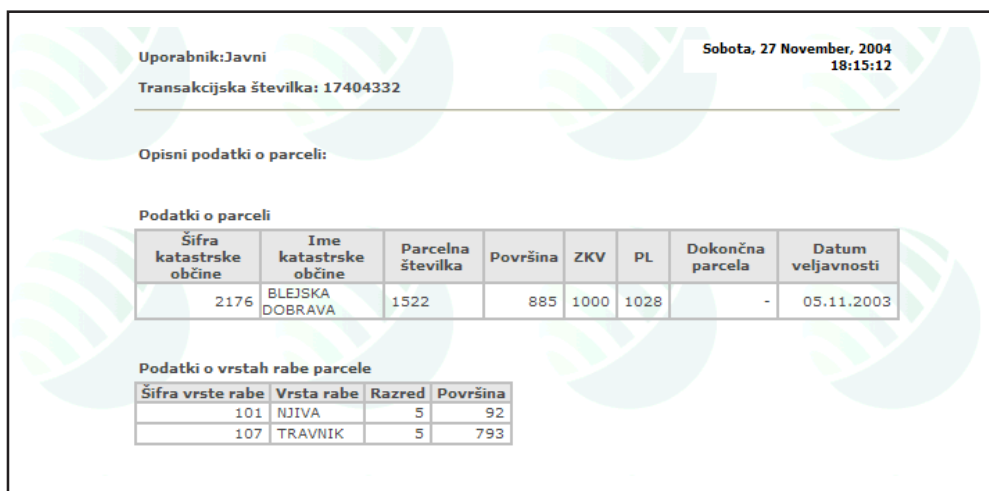
Slika 4: Rezultat osebnega vpogleda v podatke o nepremičninah

- s klikom na ikono uporabnik pridobi vse opisne podatke o parcelah v njegovi lasti
- s klikom na ikono se uporabniku izriše grafični prikaz parcel v njegovi lasti

Slika 5: Primer osnovnega izpisa podatkov o parceli pri javnem vpogledu v podatke

- s klikom na ikono uporabnik pridobi vse opisne podatke o izbrani parceli
- s klikom na ikono se uporabniku izriše grafični prikaz izbrane parcele
- s klikom na ikono se uporabniku izpiše seznam sosednjih parcel

Slika 6: Primer dela izpisa opisnih podatkov za izbrano parcelo.

http://prostor.gov.si - Prikaz grafičnih podatkov - Microsoft Internet Explorer

REPUBLIKA SLOVENIJA MINISTRSTVO ZA OKOLJE, PROSTOR IN ENERGIJO GEODETSKA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

Prikaz grafičnih podatkov zemljiškega katastra

Šifra katastrske občine	2176
Ime katastrske občine	BLEJSKA DOBRAVA
Parcelna številka	1522
Vključeni sloji	Digitalni ortofoto načrti 1:5000, Parcele s parcelnimi številkami
Merilo	1 39 metrov

Done Internet

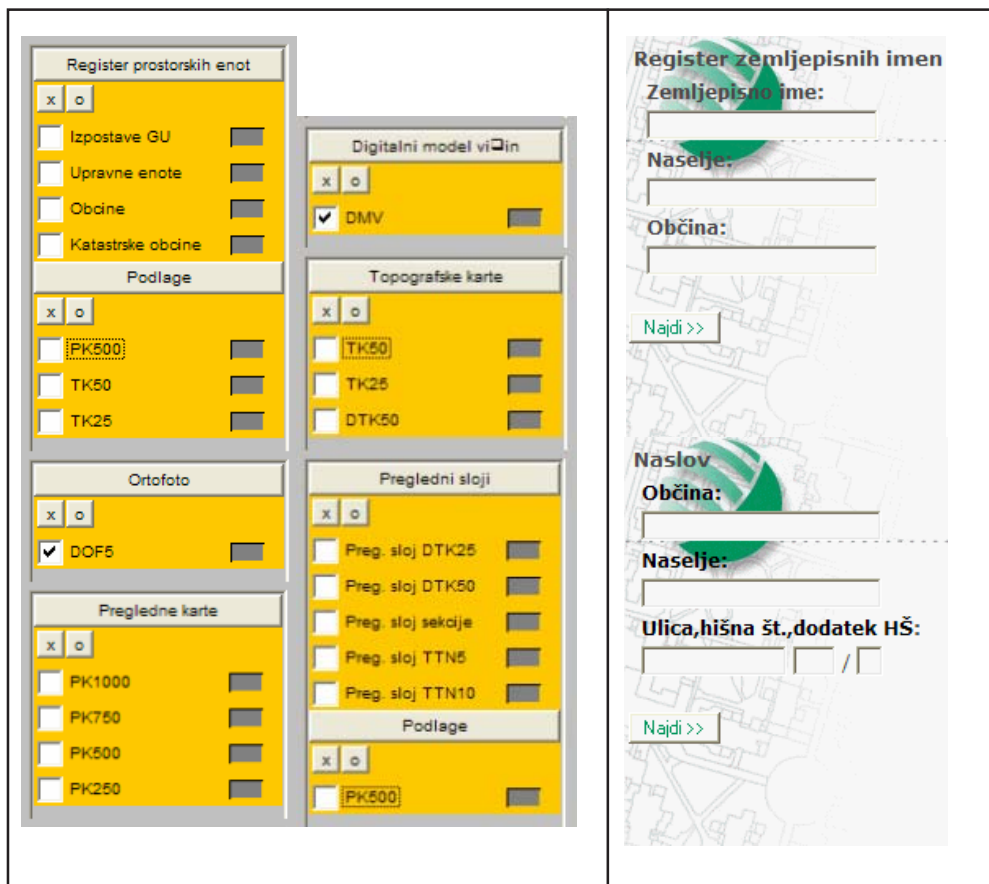
Slika 7: Prikaz grafičnih podatkov zemljiškega katastra za izbrano parcelo – pod digitalnim katastrskim načrtom je prikazan sloj DOF5.

Storitev javnega vpogleda se plačuje z brezgotovinskim plačilnim sredstvom E-Moneta podjetja Mobitel d.d., ki omogoča uporabnikom enostavno plačilo opravljenih storitev prek mobilnega telefona. Začetni stroški vpogleda v podatke znašajo 50 točk, k temu pa se prišteva nadomestilo za vsak vpogled, ki je odvisno od vrste podatka, ki ga uporabnik vpogleda, npr. za opisni podatek o parceli 0,6 točke, za opisni podatek o parceli z lastniki 1,2 točke in za grafični prikaz parcele 0,65 točke. Trenutna vrednost točke je 1,07 SIT. Število točk za vpogled v posamezne vrste geodetskih podatkov določa Uredba o tarifah za izdajanje geodetskih podatkov.

2.3 Brezplačni vpogledovalnik v zbirke geodetskih podatkov

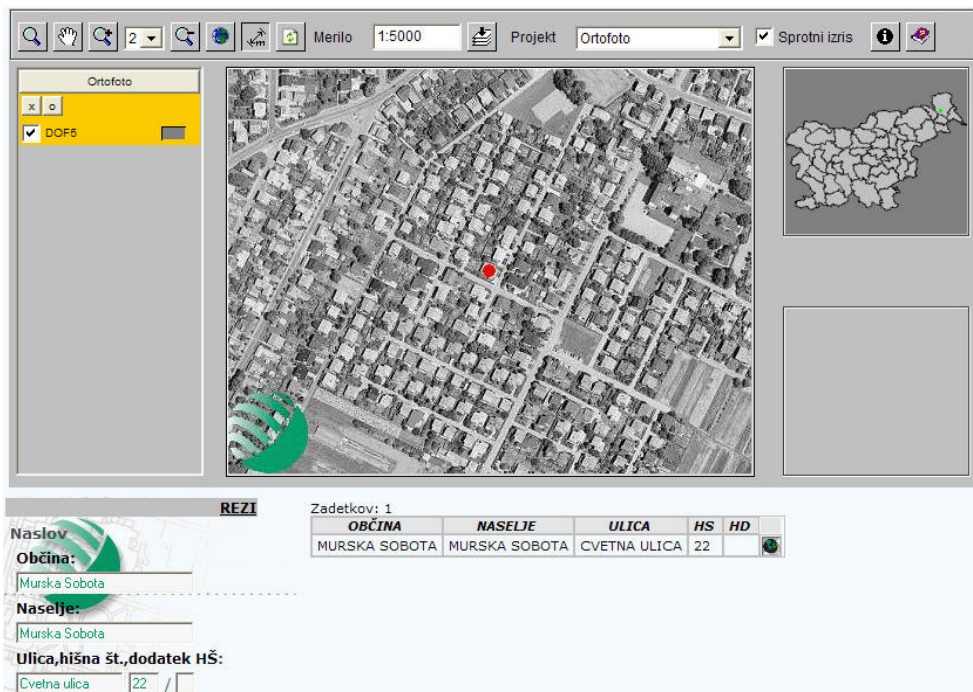
Za neregistrirane uporabnike je poleg tega na spletni strani Geodetske uprave Republike Slovenije http://www.gu.gov.si/gu/aplik/pgp/intro_pgp.asp že dalj časa na voljo brezplačen vpogledovalnik

v zbirke geodetskih podatkov VZGP, ki omogoča iskanje po naslovu iz registra prostorskih enot ali po zemljepisnem imenu iz registra zemljepisnih imen. Za kartografski prikaz iskanega naslova ali zemljepisnega imena si lahko potem uporabnik izbere eno od možnih kartografskih podlag: DOF5, prostorske enote, pregledne karte, topografske karte, digitalni model višin in pregledni sloji. Brezplačni vpogledovalnik omogoča tudi nastavitvev merila prikaza ter povečevanje in pomanjševanje prikaza, premik prikaza in merjenje horizontalnih razdalj na prikazu.

Slika 8: VZGP – Možnosti izbire kartografskih podlag.

Slika 9: VZGP – Možnosti izbire kriterija iskanja – naslov ali zemljepisno ime.

Slika 10: VZGP – Prikaz iskanega naslova na kartografski podlagi DOF5 v spletnem brezplačnem vpogledovalniku v zbirke geodetskih podatkov.

3 ELEKTRONSKI DOSTOP DO ZEMLJIŠKE KNJIGE

Dne 20. 5. 2004 je začel veljati Pravilnik o elektronskem dostopu do informatizirane glavne knjige (Ur. l. RS, št. 16/2004), ki ureja:

- način elektronskega dostopa,
- tehnične pogoje priključitve,
- nadomestilo za uporabo elektronskega dostopa do glavne knjige,
- pooblastilo za izdajanje rednih izpiskov,
- pomoč pri uporabi,
- nadzor nad uporabo glavne knjige.

Ta pravilnik se uporablja za elektronski dostop do tistih podatkov glavne knjige, ki so na podlagi že omenjene Uredbe o naložitvi in vodenju zemljiške knjige z uporabo računalniške tehnologije ter o uskladitvi podatkov v zemljiški knjigi s podatki zemljiškega katastra (Ur. l. RS, št. 42/2001) usklajeni z ročno vodeno zemljiško knjigo. Elektronski dostop je mogoč tudi do neusklajenih podatkov, vendar za neusklajene podatke ne velja načelo zaupanja v zemljiško knjigo, razen za podatke o plombi.

Pri dostopu do zemljiške knjige je treba upoštevati splošna načela zemljiškega prava, predvsem glede publicitetnih učinkov vpisov, ki jih opredeljuje 6. člen Zakona o zemljiški knjigi /ZZK-1/ (Ur. l. RS, št. 58/2003). Če je vpis pravice oziroma pravnega dejstva dovoljen, se šteje, da je ta pravica oziroma to pravno dejstvo, ki je vpisano v zemljiško knjigo, vsakomur znano od začetka uradnih ur zemljiškoknjižnega sodišča v naslednjem delovnem dnevu po dnevu, ko je zemljiškoknjižno sodišče v zemljiški knjigi vpisalo prejem predloga za vpis te pravice oziroma pravnega dejstva, oziroma prejem listine, na podlagi katere je o vpisu odločilo po uradni dolžnosti, in se nihče ne more sklicevati, da mu ta pravica oziroma to pravno dejstvo od takrat dalje ni bilo znano. Če pravica oziroma pravno dejstvo, za katerega zakon določa, da se vpisuje v zemljiško knjigo, v zemljiški knjigi ni vpisana, se šteje, da tretji za to pravico oziroma pravno dejstvo ni vedel, če se ne dokaže drugače.

Uporabnik ob prijavi v spletni portal <http://portal.sodisce.si/vpogledi/zk.portal> zemljiške knjige najprej na zelo enostaven način pridobi uporabniško geslo, ki ga skupaj z uporabniškim imenom uporablja vedno, ko se prijavi v portal. Ta korak je potrebno narediti le ob prvi prijavi. Uporabnik vpogleda v podatke zemljiške knjige tako, da uporabi izbiro poljubnega okrajnega sodišča, katastrske občine in zemljiškoknjižnega vložka ali parcelne številke. Za dostop (iskanje) mora uporabnik torej vnesti naslednje podatke:

- okrajno sodišče, kjer nepremičnina leži, in
- katastrsko občino in
- številko zemljiškoknjižnega vložka ali identifikacijsko številko nepremičnine (parcelna številka).

Sodišče : Okrajno sodišče na Jesenicah

K.O.: BLEJSKA DOBRAVA *

Vlož.št.:

Parc.št.: 1522

**Prikazane so samo katastrske občine izbranega sodišča.*

Slika 11: Vnos vhodnih podatkov za vpogled v zemljiško knjigo – po izboru okrajnega sodišča uporabnik izbere še katastrsko občino ter vtipka iskano številko zemljiškoknjižnega vložka ali iskano parcelno številko.

Ob tem velja opozorilo omejitve dostopa do osebnih podatkov, ki je določena v 199. členu ZZK-1. Ni mogoč dostop do podatkov o imetnikih pravic (na primer: lastniki), ki niso vezani na posamezno nepremičnino oziroma več nepremičnin, vpisanih v istem vložku, četudi je takšen elektronski dostop v glavni knjigi tehnično (programsko) mogoč. Poleg tega nihče nima pravice do elektronskega dostopa do podatkov, ki so shranjeni v glavni knjigi, na način, ki bi omogočal

vsakokratni zahtevi. Vplačila se trenutno izvajajo preko E-monete, v prihodnje pa naj bi bila izvedljiva tudi z bančnimi karticami.

Državni organi, organi lokalnih skupnosti in osebe javnega prava, ki opravljajo upravne naloge po javnem pooblastilu, za oddaljeni elektronski dostop ne plačujejo nadomestila. Pravilnik predpisuje, da se imetnikom pravic, ki razpolagajo s spletnim digitalnim potrdilom, zagotovi brezplačen oddaljen elektronski dostop, če je v glavni knjigi zemljiške knjige vpisan EMŠO ali druga enolična identifikacijska številka imetnika pravice, vendar tovrstni dostop v praksi še ni omogočen (po razlagi Vrhovnega sodišča Republike Slovenije zaradi prednostne realizacije dostopov s strani državnih organov, upravnih enot in notarjev).

Okrajno sodišče na Jesenicah
Titova 37

ID: 0400
Izdan dne.: 27.05
Naročnik: ezki

VPOGLED

Katastrska občina: BLEJSKA DOBRAVA
Vložek št.: 1000
Usklajenost vložka: je usklajen z ročno vodeno zemljiško knjigo

Plombe NI PLOMB.

List A

Podatki o nepremičninah:

št.	nepremičnina	oznaka nepremič.	vrsta rabe	m ²
1	1522		travnik njiva	793,00 92,00

Podatki o parcelni številki, površini in splošni vrsti rabe ter identifikacijskem znak

Slika 13: Primer dela izpisa evidenčnega lista A zemljiške knjige z elektronskim vpogledom.

Vpogledi in naročila overjenih izpiskov lahko potekajo samo od 6 h do 23 h vsak delovni dan in ob sobotah. V času od 23 h do 6 h ter ob nedeljah je sistem zaprt zaradi vzdrževanja.

Pravilnik opredeljuje tudi pooblastilo upravnim enotam in notarjem za izstavljanje rednih izpiskov, kar pomeni, da lahko uporabniki pridobijo zemljiškoknjižni izpisek na upravni enoti ali pri notarju pod enakimi pogoji kot na pristojni zemljiški knjigi.

4 KJE SMO TRENUTNO NA GEODETSKI UPRAVI REPUBLIKE SLOVENIJE IN PRIČAKOVANE PRIHODNJE SMERI RAZVOJA

Geodetska uprava Republike Slovenije po mojem mnenju spada po obsegu in kakovosti geodetskih podatkov v vrhno polovico evropskih držav. Slabše pa bi se odrezali pri oceni ponudbe in dostopnosti digitalnih geodetskih podatkov, vendar smo tudi tu v primerjavi z ostalimi evropskimi državami nekje v sredini. Dejstvo pa je, da so na tem področju potrebna pomembna vlaganja v tehnološko in kadrovsko posodobitev, da bo Geodetska uprava Republike Slovenije na območju vse države sposobna kot temeljni ponudnik geoinformacijskih podatkov servisirati uporabniško sfero na način, kot to že počnejo nekatere najbolj razvite evropske državne geodetske uprave.

Na spletni strani Geodetske uprave Republike Slovenije <http://www.gu.gov.si> se lahko uporabniki med drugim seznanijo z organizacijo geodetske službe v Sloveniji, z aktualno geodetsko zakonodajo in z različnimi publikacijami. Poleg tega si uporabniki lahko ogledajo prostorske prikaze upravne organizacije v Sloveniji, kot so npr. različne kombinacije prikazov slovenskih upravnih občin in upravnih enot ipd.

Seveda pa je za uporabnika najpomembnejši del predstavitev geodetskih podatkov, možnosti naročanja le-teh in njihove cene. V katalogu geodetskih podatkov so prikazani vzorci podatkov. Medtem ko so podatki o nepremičninah že dostopni na svetovnem spletu, gre pri ostalih vrstah podatkov zaenkrat zgolj za vzorce, ne pa tudi za možnost kakršnega koli interaktivnega izbora dejanskih geodetskih podatkov preko interneta. To je področje, na katerem bo morala Geodetska uprava Republike Slovenije v najkrajšem času napraviti velik korak naprej s ciljem približati vse vrste svojih podatkov in izdelkov končnim uporabnikom s trenutno razpoložljivimi in drugimi sodobnimi metodami varnega elektronskega poslovanja.

Kaj torej poleg trenutno že obstoječih možnosti uporabniki na področju dostopa do geodetskih podatkov preko interneta lahko še pričakujejo od Geodetske uprave Republike Slovenije in kdaj? Glede na geodetske podatke, ki so trenutno že v celoti v digitalni obliki za celotno ozemlje Slovenije, bodo verjetno najprej lahko dostopni preko interneta topografski načrti in karte v rastrski obliki in vektorski obliki. Govorimo o topografskih načrtih in kartah od TTN5 do DTK25 in DTK50 do PK250 itd., v združenih rastrskih zapisih in v rastrskih zapisih posameznih vsebinskih slojev teh načrtov in kart, kot so npr. sloj hidrografije, reliefa ter naselij in infrastrukture, ki so kot generalizirana kartografska baza GKB25 izdelani tudi v vektorski obliki. Med temi podatki je sicer npr. v rastrske podatke in v podatke o geodetskih točkah že možen vpogled, vendar bo uporabnost teh podatkov lahko bistveno večja, ko uporabniku ne bo omogočen samo vpogled v podatke, temveč ko si bo lahko lastni izbor podatkov v digitalni obliki proti plačilu tudi pridobil s spletnega strežnika.

Zgoraj omenjene podatke odlično dopolnjujejo digitalni ortofoto načrti v obliki sivinskih rastrskih zapisov, ki so prav tako že izdelani za vso Slovenijo, od letos naprej pa bodo novi digitalni ortofoto načrti standardno izdelani v barvah. Najnovejše tehnologije stiskanja digitalnih rastrskih podatkov z metodo t. i. valčkov (angl. wavelet compression) omogočajo neverjetno hiter interaktivni grafični dostop na internetni slikovni strežnik, ki bo lahko vseboval digitalne ortofoto načrte za celotno Slovenijo v obliki velikanskega slikovnega mozaika in iz katerega si bo uporabnik lahko izbral poljubno določeno območje Slovenije. Spletni strežnik mu bo izračunal ceno izbranega območja digitalnih ortofoto načrtov, ki jo bo uporabnik poravnal z varno elektronsko finančno transakcijo in si nato "pretočil" izbrane podatke na svoj lastni računalnik. Številni taki slikovni strežniki v tujini že delujejo z velikim uspehom in te izkušnje bi morale vzpodbuditi tudi Geodetsko upravo Republike Slovenije k pospešenemu uvajanju podobnega sistema. Trenutno so vsi ortofoto načrti DOF5 že na razpolago v stisnjem MrSID-zapisu.

Naslednja zelo zanimiva vrsta geodetskih podatkov za ponudbo na internetu so digitalni vektorski podatki zemljiškega katastra, ki jih je geodetska služba zadnjih nekaj intenzivno pridobivala iz analognih podatkov. Predvidoma v začetku leta 2005 bo vsa Slovenija pokrita z digitalnimi katastrskimi načrti v vektorski obliki, ki bodo tudi uveljavljeni v uradno uporabo. Vpogled v podatke o nepremičninah in v kartografske podlage različnih meril je na svetovnem spletu že možen in je podrobno opisan v poglavju 2.

Z Uredbo o tarifah za izdajanje geodetskih podatkov in Pravilnikom o pogojih in načinu računalniškega dostopa do podatkov zemljiškega katastra, katastra stavb in registra prostorskih enot je Geodetska uprava Republike Slovenije vzpostavila pravne pogoje dostopa do geodetskih podatkov, medtem ko se vzpostavljeni tehnološki pogoji še dograjujejo. Geodetska uprava Republike Slovenije namerava v letu 2005 vzpostaviti pretežni del e-storitev, prvenstveno na področju izdaje različnih nepremičninskih potrdil (Načrt parcele, Opisni podatki o parceli, Posestni list, Lastninski list, Podatki o naslovu stavbe, Opisni podatki o stavbi, Opisni podatki o delu stavbe), na področju uporabe podatkov v skladu z Zakonom o splošnem upravnem postopku in na področju naročila in izdajanja podatkov.

5 INSPIRE – INFRASTRUCTURE FOR SPATIAL INFORMATION IN EUROPE

Za zaključek je treba povedati še nekaj besed o iniciativi INSPIRE, ki jo Evropska komisija razvija v sodelovanju s svojimi starimi in novimi državami članicami. Njen cilj je omogočiti dostop do vzdrževanih, usklajenih in kakovostnih prostorskih podatkov držav Evropske unije, ki bodo podlaga za oblikovanje, vzpostavitev, uporabo, vrednotenje in nadzor ukrepov s prostorsko dimenzijo ali učinki. INSPIRE bi naj bil ključ do vzpostavitve evropske prostorske podatkovne infrastrukture ESDI (angl. European Spatial Data Infrastructure), ki bo uporabnikom zagotavljala integrirane prostorsko informacijske storitve, podprte s skupnimi standardi in protokoli.

Iniciativa INSPIRE ima zdaj že skoraj desetletno zgodovino, le da je v tem času večkrat spremenila ime, njene usmeritve, cilji, postopki in ukrepi pa so se tudi postopno oblikovali in razvijali. Prvi korak na tem področju je Evropska komisija naredila že leta 1995 s predstavitvijo iniciative GI2000. Z njo so bili med drugim zastavljeni cilji za širok dostop javnosti do prostorskih podatkov

in za znižanje stroškov zaradi podvajanj zajema prostorskih podatkov med različnimi državnimi organi in agencijami. Formalna razprava o vzpostavitvi evropske prostorske podatkovne infrastrukture ESDI, ki so jo takrat imenovali še EGII (angl. European Geographic Information Infrastructure), se je začela februarja 1995 z namenom obravnave dokumenta, ki je bil vzpodbujen tudi z izvršno uredbo ameriškega predsednika Clintona iz aprila 1994 o vzpostavitvi nacionalne prostorske podatkovne infrastrukture NSDI (angl. National Spatial Data Infrastructure) v ZDA.

EGII kot ime iniciative Evropske komisije se je oktobra 1999 spremenilo v projekta ETeMII (angl. European Territorial Management Information Infrastructure) in GINIE (angl. Geographic Information Network in Europe), katerima se je leta 2001 pridružila še vizija E-ESDI (angl. Environmental ESDI) Generalnega direktorata za okolje Evropske komisije. E-ESDI se je leta 2002 spremenil v INSPIRE.

Evropska komisija je 23. 7. 2004 vložila v obravnavo Evropskemu parlamentu predlog direktive INSPIRE za vzpostavitev infrastrukture za prostorske informacije v Evropski skupnosti. Postopki evropskih ustanov (Evropska komisija, Evropski parlament in Svet ministrov) bodo predvidoma trajali do dve leti, torej lahko soglasje za sprejetje direktive pričakujemo do leta 2007. Od datuma sprejetja direktive bodo imele države članice v skladu z običajno prakso predvidoma do dve leti časa, tj. do leta 2009, da uskladijo svoje nacionalne zakonodaje s končnimi sprejetimi določili direktive INSPIRE. Torej obsežno delo na tem področju vsekakor čaka tudi Geodetsko upravo Republike Slovenije.

Zaenkrat so podrobnejše informacije za uporabnike dostopne preko vstopne točke oz. spletnega portala do evropskih prostorskih podatkov in storitev INSPIRE Geo-Portal <http://eu-geoportal.jrc.it/>, ki je bil vzpostavljen pred kratkim kot začasna poskusna prototipna verzija z namenom boljšega razumevanja potreb uporabnikov in definiranja na standardih temelječih tehničnih specifikacij za bodoče operativno delovanje portala. Dejstvo, da gre za poskusno verzijo, je treba pri uporabi portala upoštevati v vseh pogledih, saj so preko portala dostopne podatkovne baze zaenkrat še zelo redke. S hitrim razvojem se bo seznam razpoložljivih baz podatkov dopolnjeval z novimi vsebinami, ki so navedene v seznamu na naslednji strani.

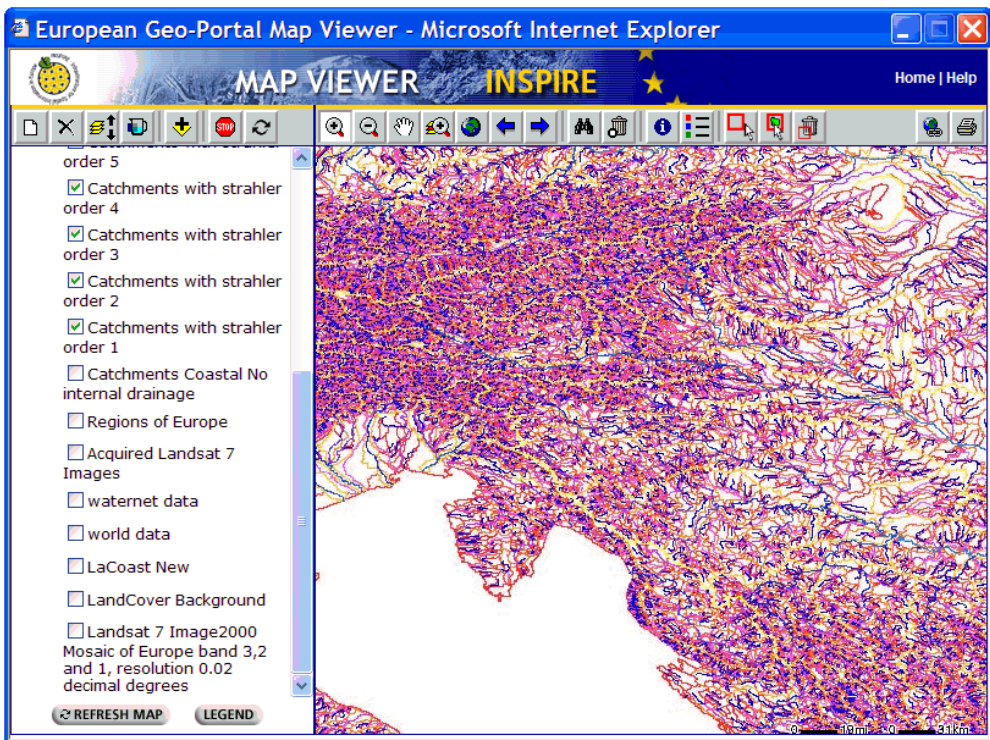
Predlog vložene direktive s spremnim besedilom obsega 31 strani in je dostopen na spletnem naslovu http://inspire.jrc.it/proposal/com_2004_0516_f_en_acte.pdf. Podrobne informacije o iniciativi INSPIRE so v opisu projektov dostopne tudi s spletne strani Ministrstva za okolje in prostor <http://www.sigov.si/mop>.

5.1 Podatkovne kategorije geo-portala inspire

(Op.: Z znakom O% so navedene na portalu trenutno že razpoložljive podatkovne baze)

- geografske lokacije
- administrativne enote
- lastnina in stavbe
- višine terena in globine voda
- geologija in geomorfologija okolja

- o Soil Geographical Database Of Eurasia At Scale 1 : 1,000,000
- zemeljsko površje
 - o European Forest Proportion Map Total Forest
- transport
- daljnovodi in industrija
- družba in prebivalstvo
- urejanje prostora
- zrak in podnebje
- hidrografija
 - o River and Catchment Database for Europe (CCM) – Catchments Layer
 - o River and Catchment Database for Europe (CCM) – River segments Layer
- oceani in morja
- biotska raznovrstnost
- območja antropogenega stresa

Slika 14: Kartografski vpogledovalnik geo-portala INSPIRE: primer prikaza rek in redov razvodij.

Literatura in viri

- Zakon o geodetski dejavnosti – ZgeoD (Ur. l. RS, št. 8/2000)*
- Zakon o evidentiranju nepremičnin, državne meje in prostorskih enot (ZENDMPE – Ur. l. RS, št. 52/2000)*
- Uredba o tarifah za izdajanje geodetskih podatkov (Ur. l. RS št. 60/2002, 116/2003, 45/2004)*
- Pravilnik o pogojih in načinu računalniškega dostopa do podatkov zemljiškega katastra, katastra stavb in registra prostorskih enot (Ur. l. RS 74/2002)*
- Pegan Žvokelj, B., Vrečar, S., Mladenovič, U. (2003). Prostorski podatki na dlani. INDO 2003.*
- Spletna stran SIGOV-CA Slovenian Governmental Certification Authority <http://www.sigov-ca.gov.si>*
- Spletna stran SIGEN-CA Slovenian General Certification Authority <http://www.sigen-ca.si>*
- Zakon o zemljiški knjigi /ZZK-1/ (Ur. l. RS, št. 58/2003)*
- Uredba o naložitvi in vodenju zemljiške knjige z uporabo računalniške tehnologije ter o uskladitvi podatkov s podatki zemljiškega katastra (Ur. l. RS, št. 42/2001)*
- Pravilnik o obrazcih zemljiškoknjžnih predlogov (Ur. l. RS, št. 109/2003)*
- Pravilnik o elektronskem dostopu do informatizirane glavne knjige (Ur. l. RS, št. 16/2004)*
- Zakon o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu - uradno prečiščeno besedilo /ZEPEP-UPB1/ (Ur. l. RS, št. 98/2004)*
- Uredba o pogojih za elektronsko poslovanje in elektronsko podpisovanje (Ur. l. RS, št. 77/2000, 2/2001)*
- Spletna stran Geodetske uprave Republike Slovenije <http://www.gu.gov.si/>*
- Spletni portal za javni vpogled v podatke o nepremičninah v RS <http://prostor.gov.si>*
- Spletni portal zemljiške knjige v RS <http://portal.sodisce.si/vpogledi/zk.portal>*
- Spletna stran E-Moneta <http://www.moneta.si>*
- European GeoPortal INSPIRE <http://eu-geoportal.jrc.it/>*

Joc Triglav, univ. dipl. inž. geod.

Geodetska uprava Republike Slovenije

Območna geodetska uprava Murska Sobota

Slomškova ulica 19, SI-9000 Murska Sobota

E-pošta: joc.triglav@gov.si

Prispelo v objavo: 31. januar 2005

Sprejeto: 28. februar 2005